

Výber zaujímavých štatistík o migrácii

Podklad pre seminár „Potrebuje slovenský pracovný trh migráciu?“, ktorý na 21.4.2016 zorganizoval inštitút INEKO spolu so Zastúpením Európskej komisie v Slovenskej republike

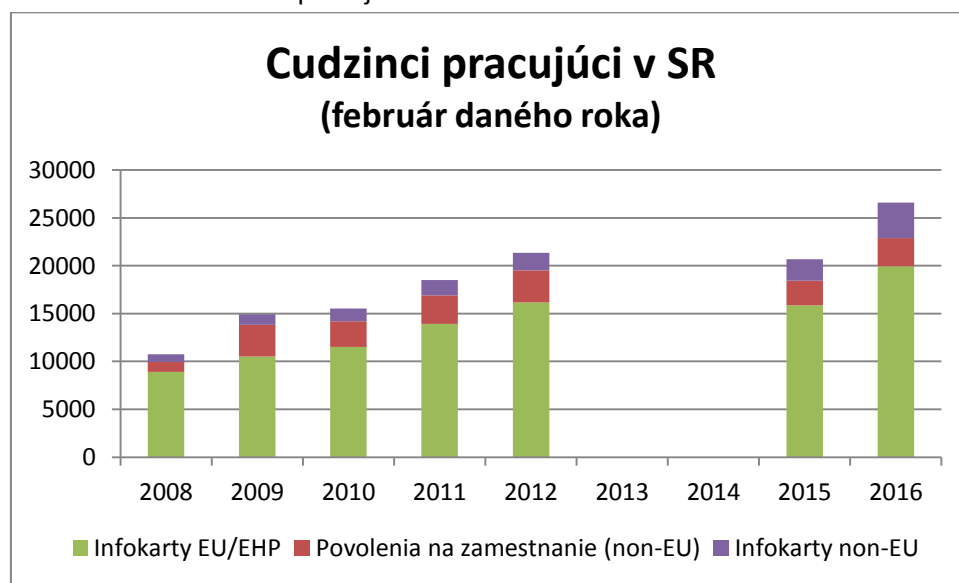
Peter Golias, Gaston Ivanov, INEKO, apríl 2016

Dokument je pracovný a priebežne ho aktualizujeme.

Viac informácií o seminári: <http://www.ineko.sk/projekty/potrebuje-slovensky-pracovny-trh-migraciu>

Počet cudzincov pracujúcich v SR v rokoch 2008 až 2012 stúpol z 10-tisíc na úroveň zhruba 20-tisíc. K výraznejšiemu rastu došlo opätovne až v roku 2016. Vo februári 2016 ich bolo podľa štatistík Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ÚPSVR) 26600, z toho 75% z EÚ.

Graf 1: Počet cudzincov pracujúcich v SR

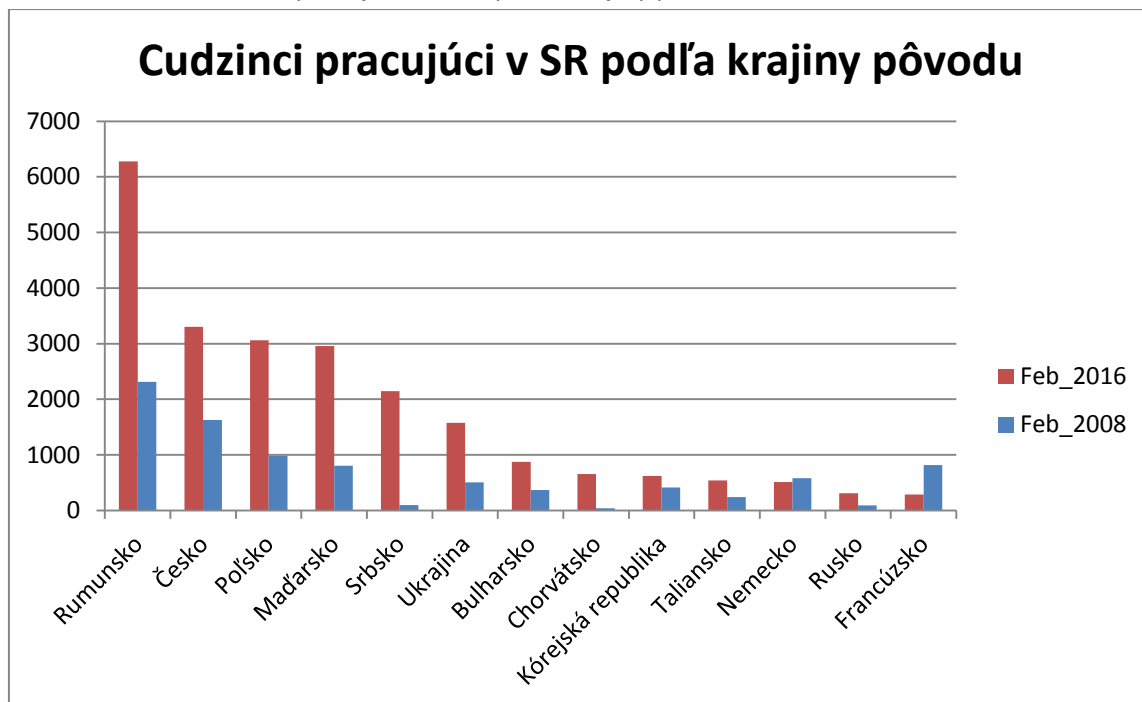

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Poznámka: Údaje za rok 2013 a 2014 sme na internetovej stránke ÚPSVR nenašli.

Najviac cudzincov pracujúcich v SR je z Rumunska (6279), nasleduje Česko (3300), Poľsko (3062), Maďarsko (2957), Srbsko (2147) a Ukrajina (1575).

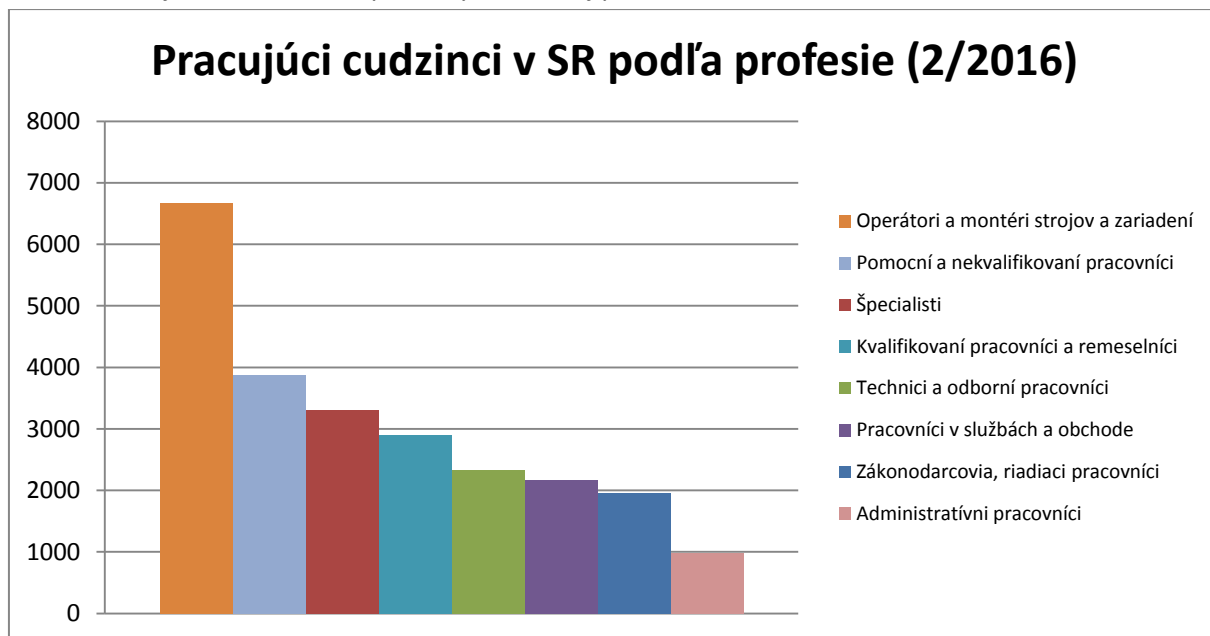
Graf 2: Počet cudzincov pracujúcich v SR podľa krajiny pôvodu

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Cudzinci v SR pracujú najviac ako operátori a montéri strojov a zariadení. Druhou najčastejšou kategóriou sú pomocní a nekvalifikovaní pracovníci. Nasledujú špecialisti, kvalifikovaní pracovníci, technickí a odborní pracovníci, pracovníci v službách a obchode. Najmenej početné profesie sú zákonodarcovia, resp. riadiaci pracovníci a tiež administratívni pracovníci.

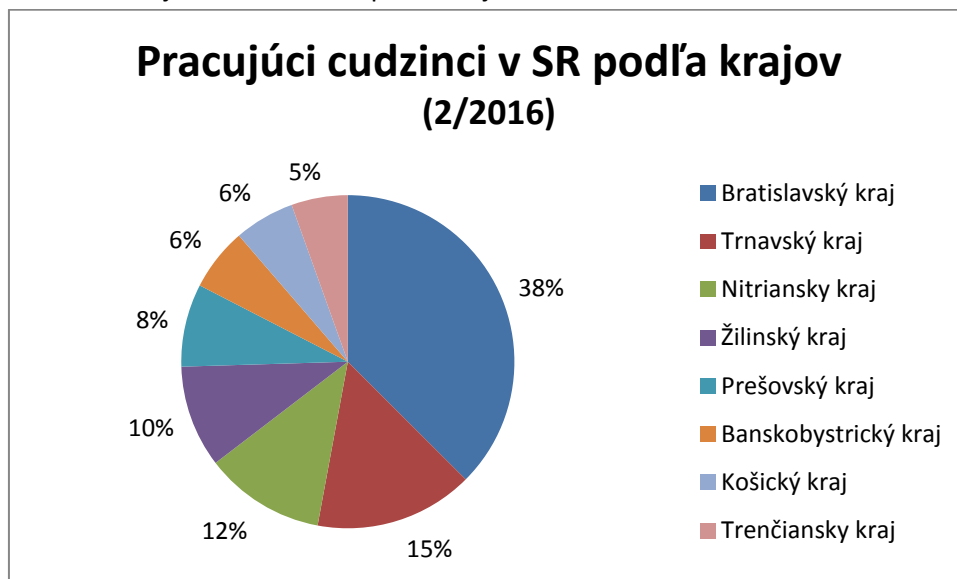
Graf 3: Pracujúci cudzinci v SR podľa vykonávanej profesie

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Najviac cudzincov pracuje v bratislavskom kraji, nasleduje trnavský, nitriansky a žilinský. Spolu v týchto štyroch krajoch pracujú až tri štvrtiny cudzincov.

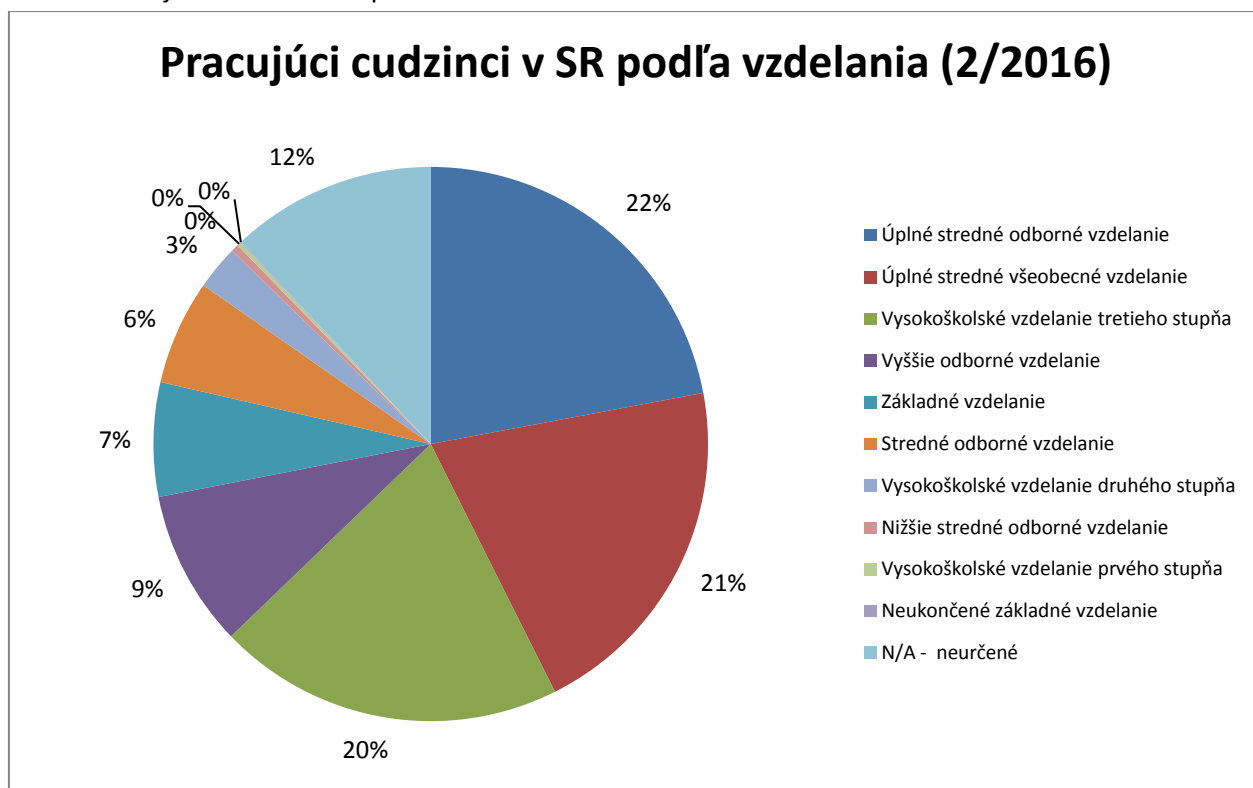
Graf 4: Pracujúci cudzinci v SR podľa krajov

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Najviac cudzincov pracujúcich v SR má ukončené stredné odborné a všeobecné vzdelanie, nasleduje vysokoškolské vzdelanie tretieho stupňa a vyššie odborné vzdelanie.

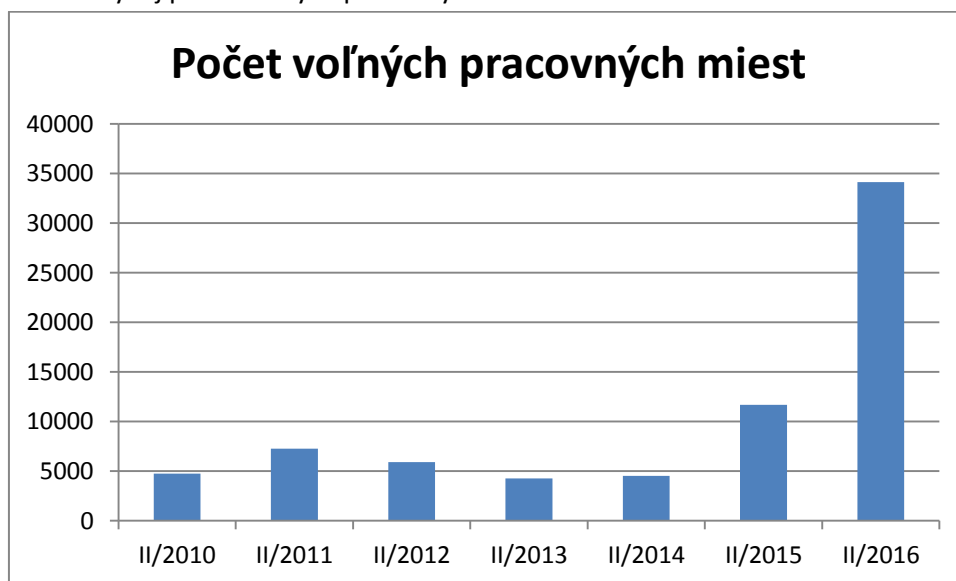
Graf 5: Pracujúci cudzinci v SR podľa vzdelania

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Podľa Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR počet voľných pracovných miest v rokoch 2010 až 2014 stagnoval okolo úrovne 5-tisíc, od roku 2015 však prudko rastie a vo februári 2016 už prekročil 34-tisíc.

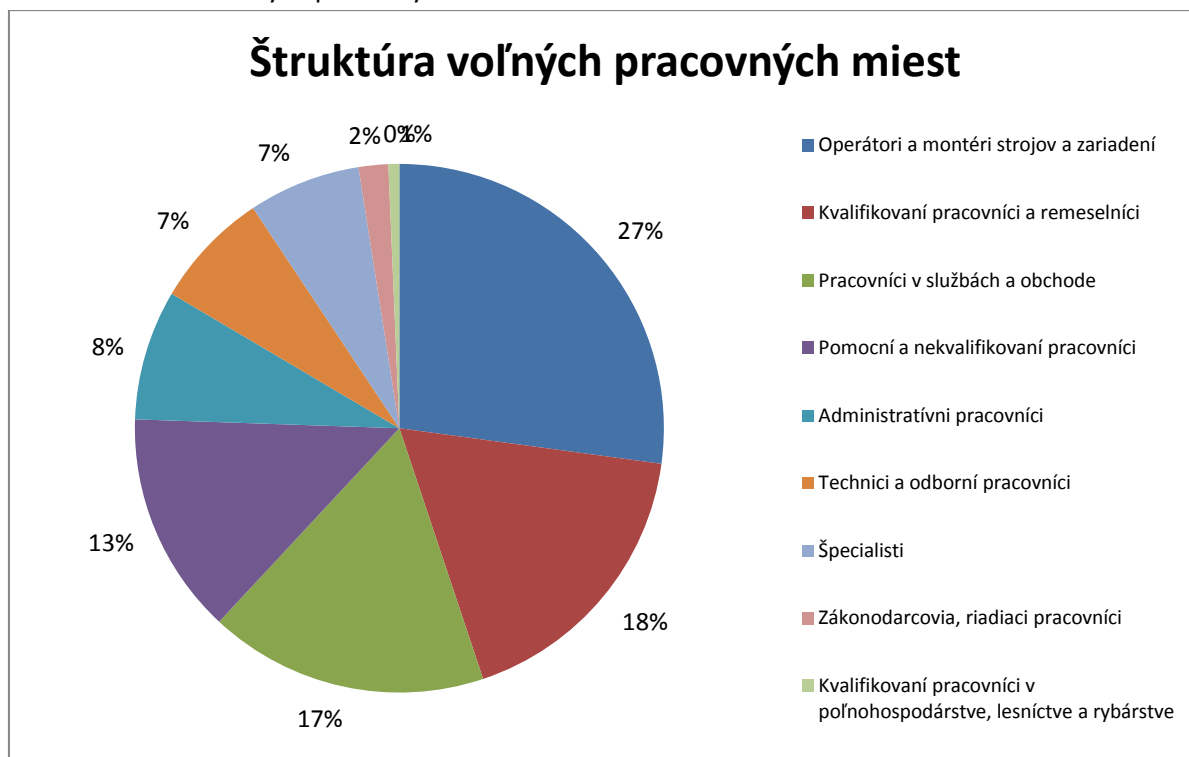
Graf 6: Vývoj počtu voľných pracovných miest na Slovensku

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Najviac voľných pracovných miest je v kategóriách „operátori a montéri strojov a zariadení“, „kvalifikovaní pracovníci a remeselníci“, „pracovníci v službách a obchode“ ako aj „pomocní a nekvalifikovaní pracovníci“.

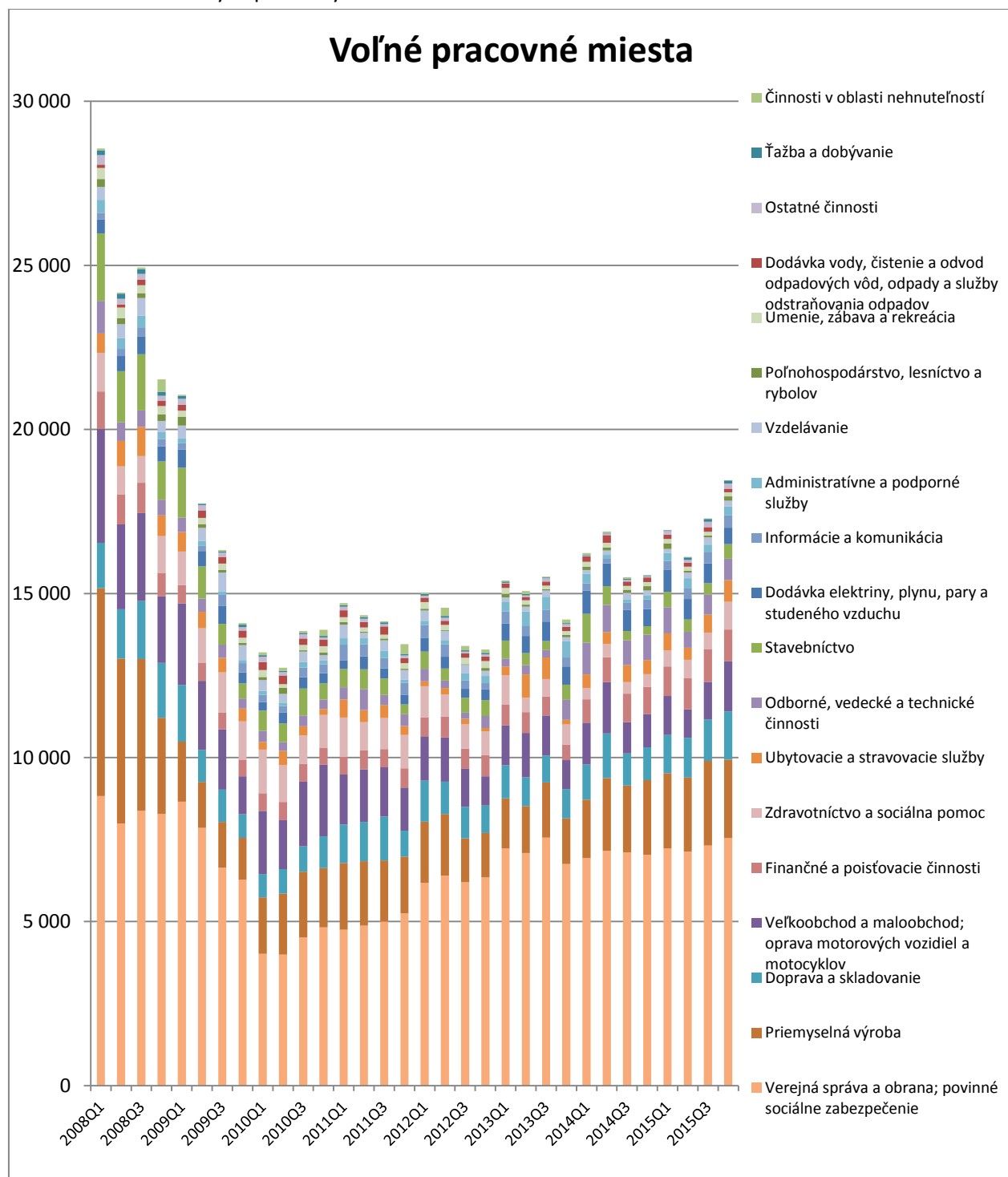
Graf 7: Štruktúra voľných pracovných miest

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Podľa Štatistického úradu SR počet voľných pracovných miest na Slovensku prudko klesol v dôsledku hospodárskej krízy z takmer 29-tisíc v prvom štvrtroku 2008 na 13-tisíc v prvom štvrtroku 2010. Od roku 2013 postupne stúpa, stále však nedosahuje predkrízové úrovne, keď v poslednom štvrtroku 2015 presiahol 18-tisíc. Najviac voľných pracovných miest hlási verejný sektor, nasleduje priemyselná výroba, doprava a skladovanie, veľkoobchod a maloobchod a ďalšie sektory.

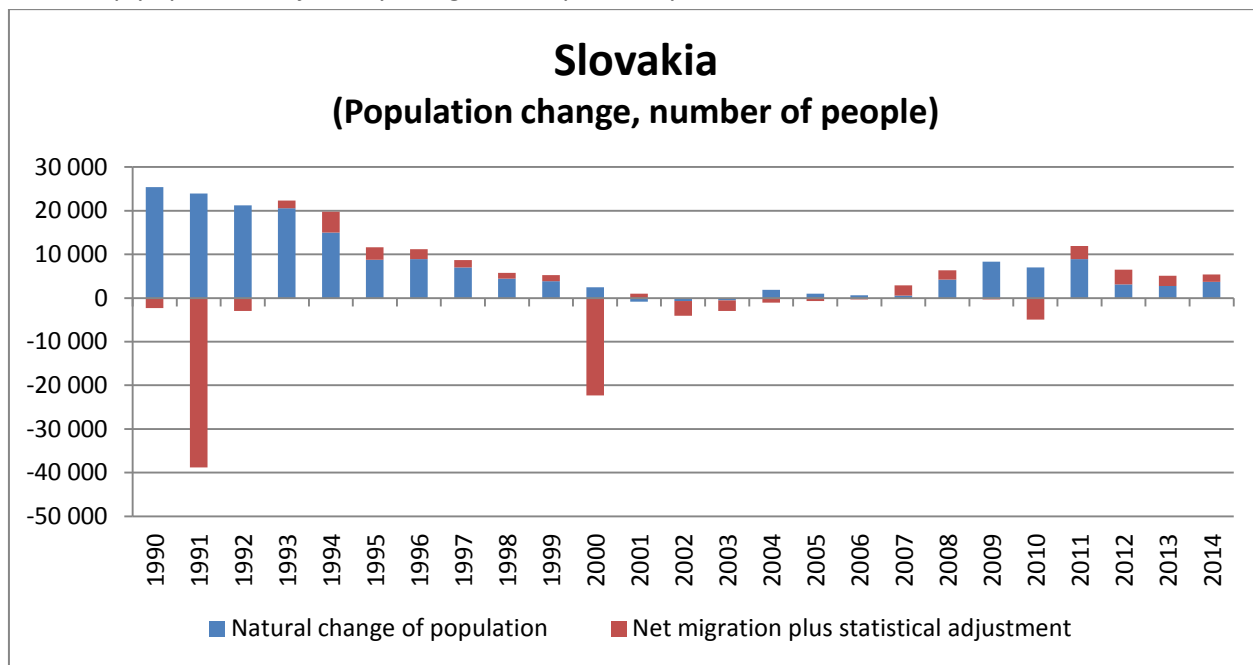
Graf 8: Štruktúra voľných pracovných miest na Slovensku

Zdroj: Štatistický úrad SR

Počet obyvateľov Slovenska sa od roku 2000 mení len minimálne. Do roku 2006 skôr stagnoval, odvtedy mierne rastie v dôsledku prirodzeného prírúdaní. Migrácia nemá významný vplyv.

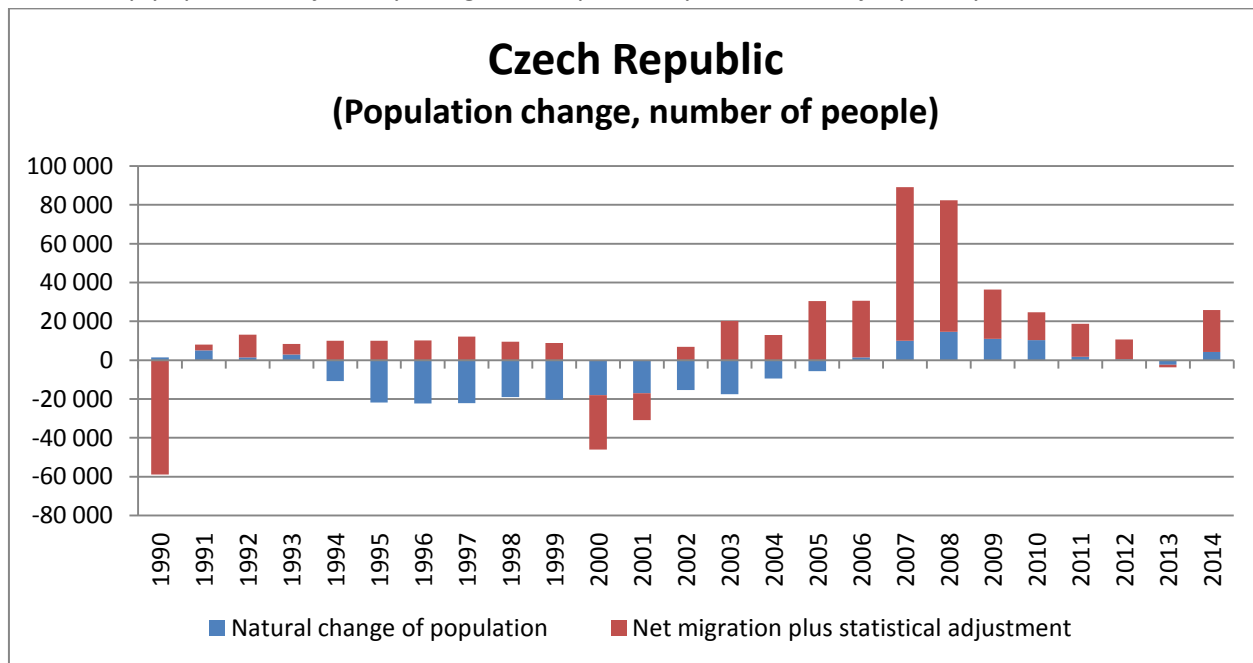
Graf 9: Vplyv prirodzenej zmeny a migrácie na počet obyvateľov Slovenska

Zdroj: Eurostat

Pre porovnanie, v Českej republike od roku 2003 pomáha migrácia zvyšovať počet obyvateľov.

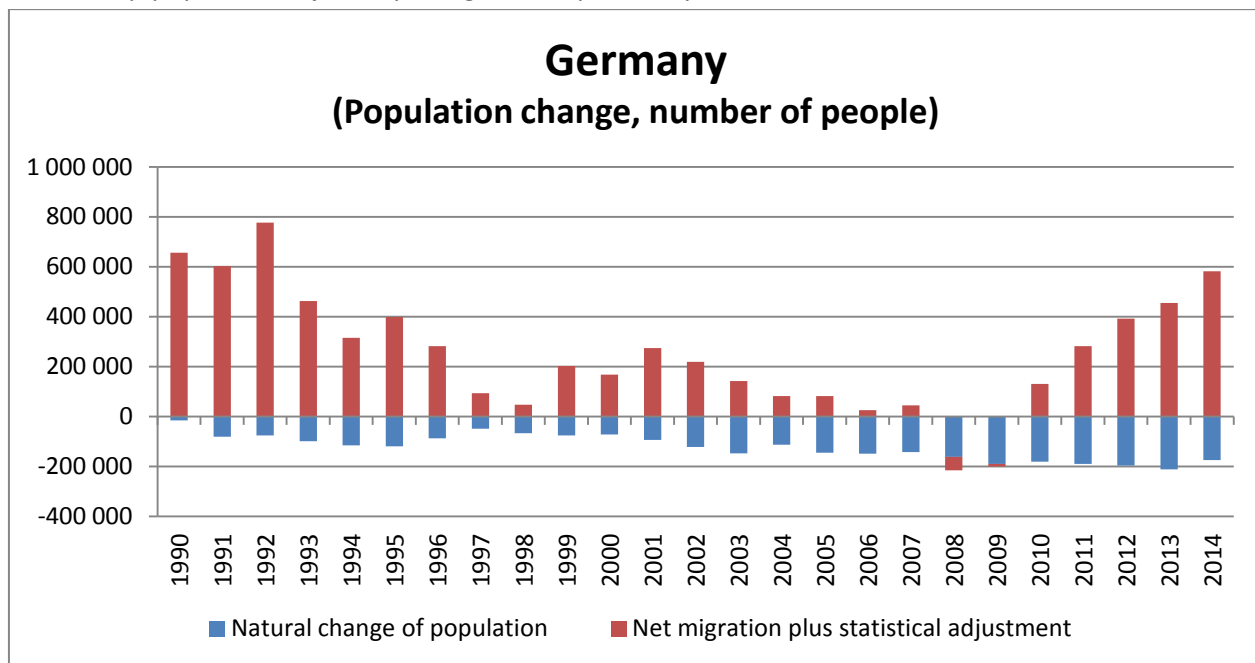
Graf 10: Vplyv prirodzenej zmeny a migrácie na počet obyvateľov Českej republiky

Zdroj: Eurostat

V Nemecku prirodzene počet obyvateľov dlhodobo klesá, vďaka migrácii však v konečnom dôsledku stúpa.

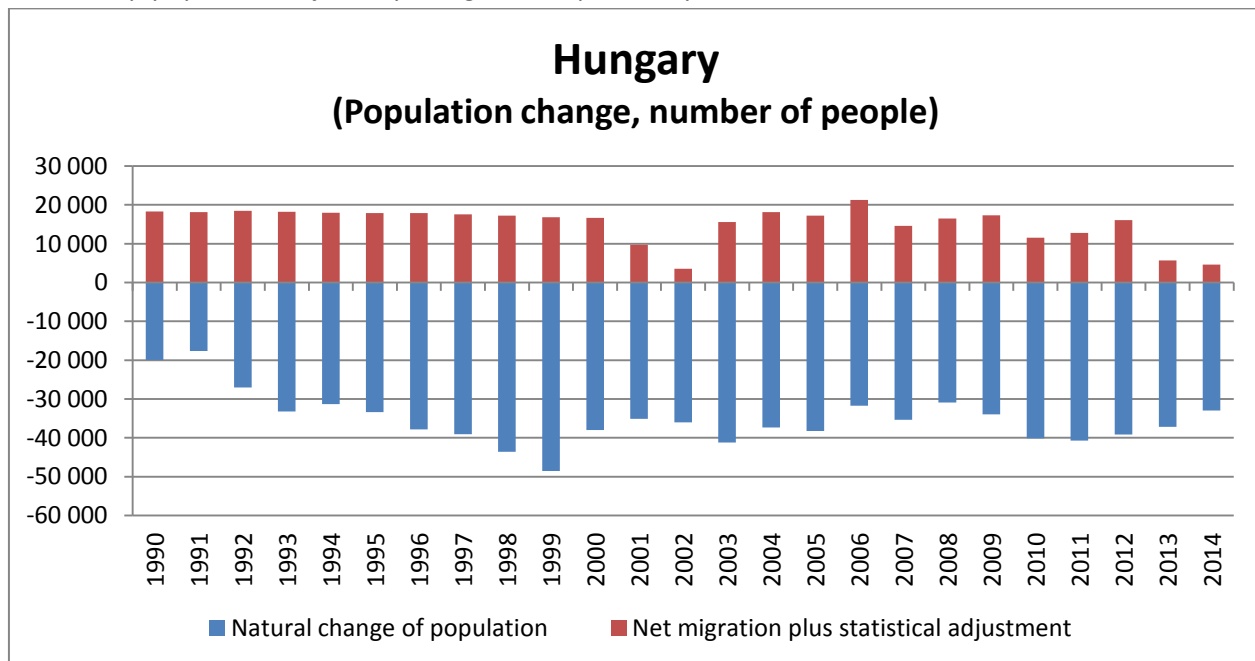
Graf 11: Vplyv prirodzenej zmeny a migrácie na počet obyvateľov Nemecka

Zdroj: Eurostat

V Maďarsku migrácia nedokáže kompenzovať prirodzený úbytok obyvateľstva.

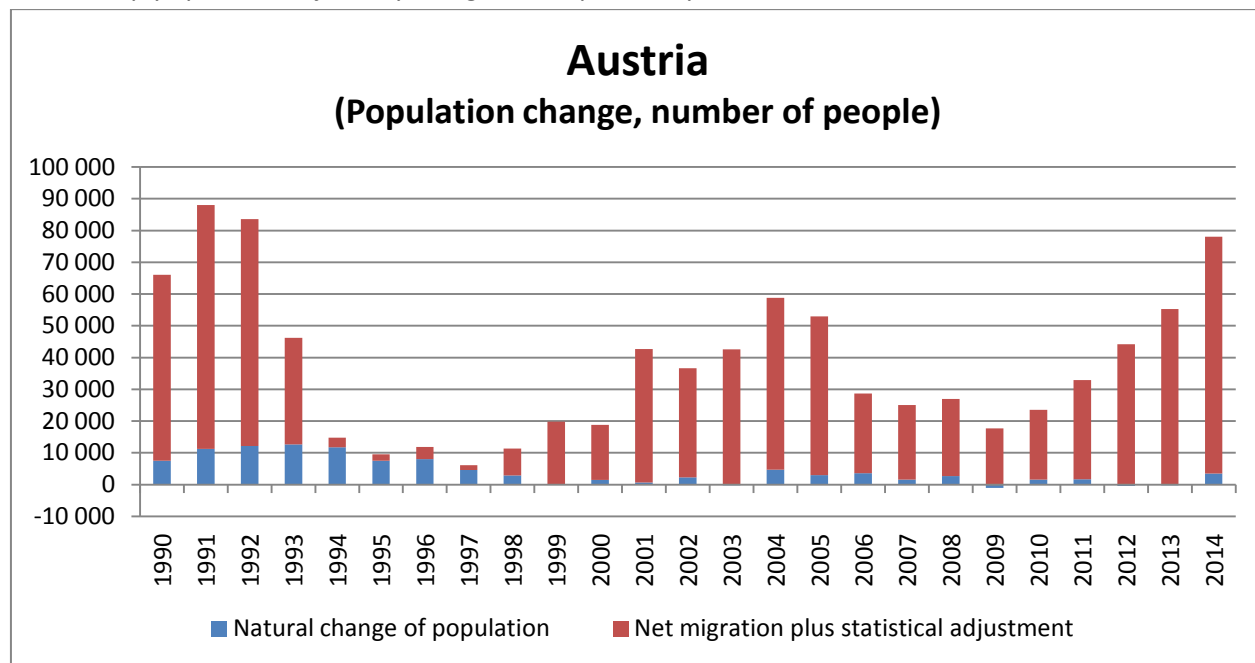
Graf 12: Vplyv prirodzenej zmeny a migrácie na počet obyvateľov Maďarska

Zdroj: Eurostat

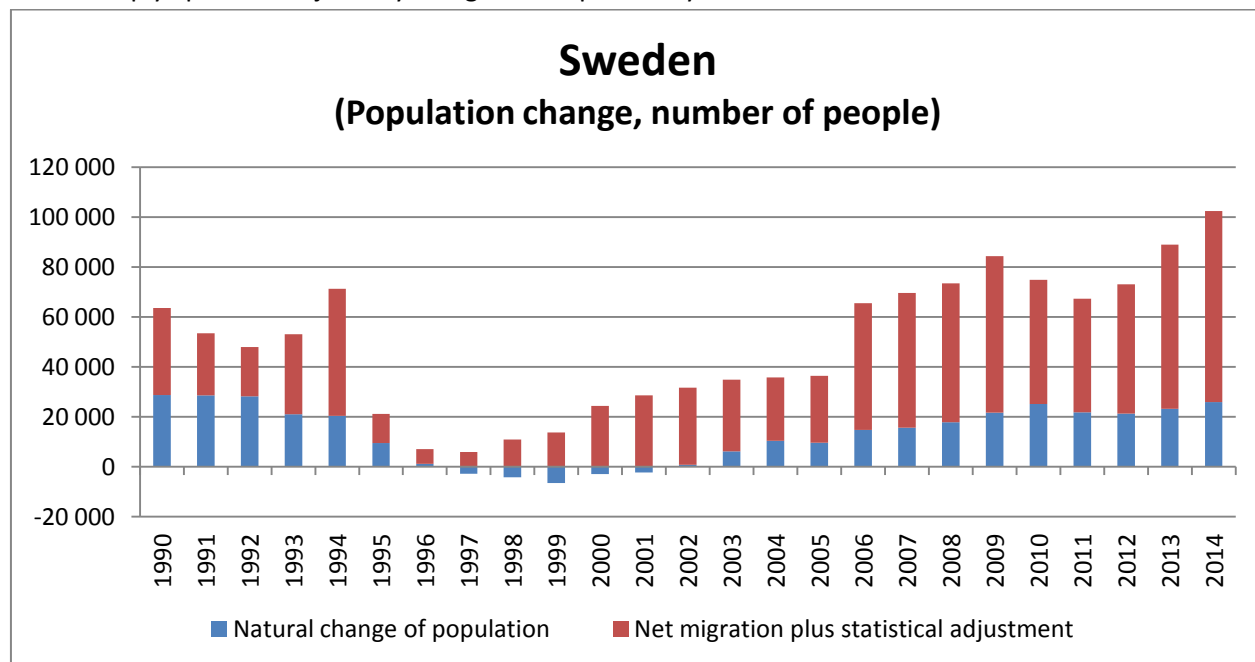
Naproti tomu v Rakúsku, Švédsku a Švajčiarsku je migrácia hlavnou príčinou dlhodobého rastu obyvateľstva.

Graf 13: Vplyv prirodzenej zmeny a migrácie na počet obyvateľov Rakúska

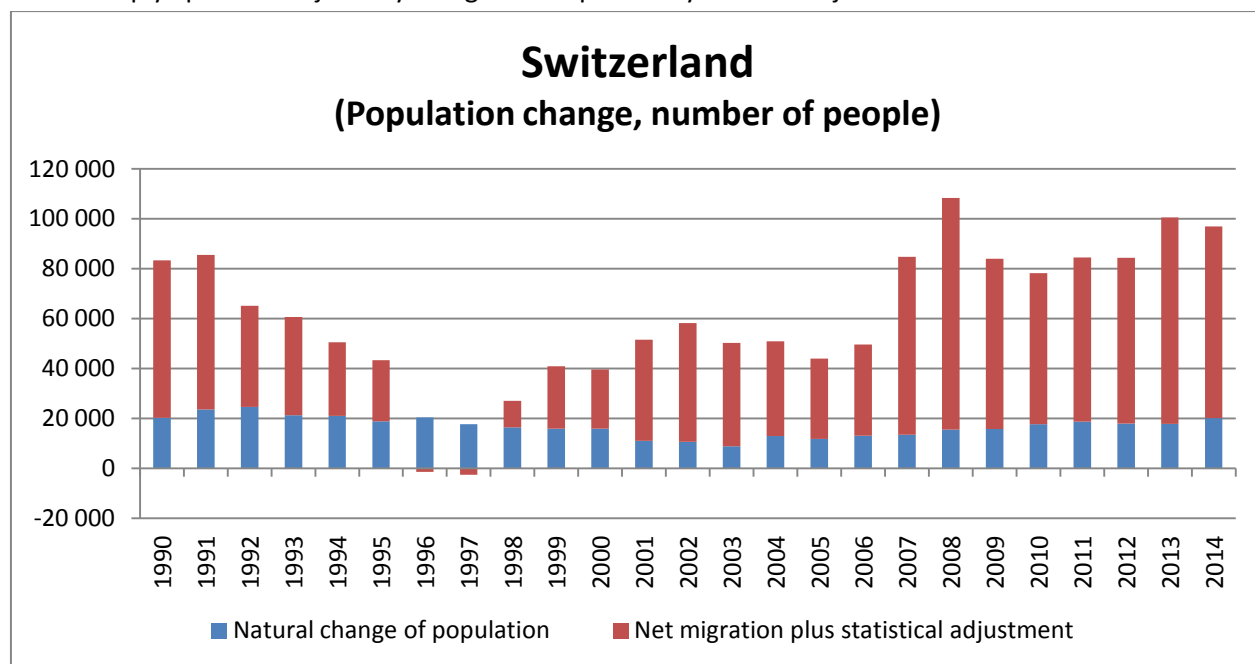
Zdroj: Eurostat

Graf 14: Vplyv prirodzenej zmeny a migrácie na počet obyvateľov Švédska

Zdroj: Eurostat

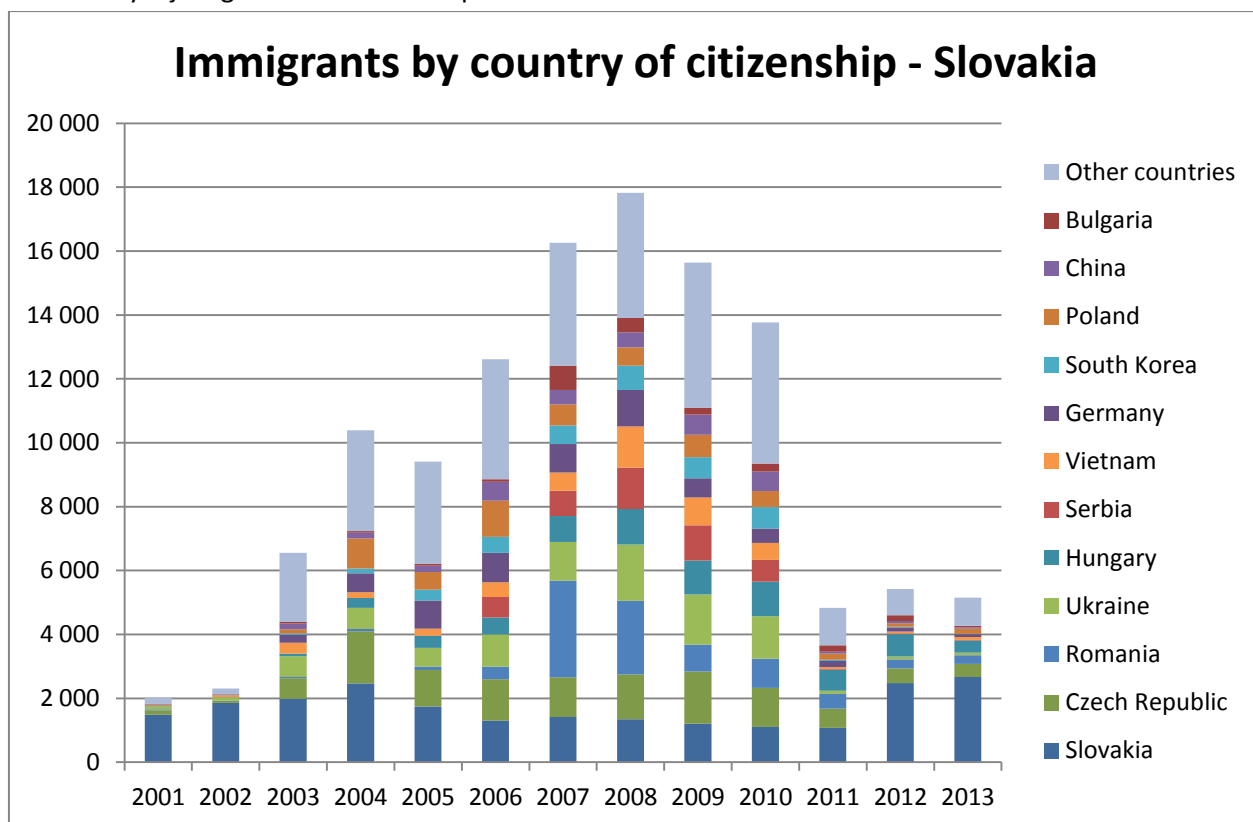
Graf 15: Vplyv prirodzenej zmeny a migrácie na počet obyvateľov Švajčiarska

Zdroj: Eurostat

Prílev imigrantov na Slovensko dosiahol najvyššie hodnoty v rokoch 2004 až 2010, pravdepodobne vďaka prudkému rastu ekonomiky. Prispeli tomu najmä imigranti z Rumunska a Ukrajiny, ale aj z Českej republiky, Maďarska, Srbska a Vietnamu. V roku 2011 došlo k prudkému prepadu počtu imigrantov, pravdepodobne v dôsledku globálnej finančnej krízy a dlhovej krízy v Európskej únii. Dramaticky sa znížil najmä počet imigrantov z Ukrajiny, Srbska, ale aj z Vietnamu, Južnej Kórei a Číny, o čosi miernejšie klesol počet imigrantov z Rumunska. V rokoch 2012 a 2013 sa viac než zdvojnásobil počet imigrantov so slovenským občianstvom, z ktorých mnohí sa pravdepodobne v dôsledku nepriaznivého hospodárskeho vývoja vrátili zo zahraničia a prihlásili si zvyčajný pobyt na Slovensku. Počet imigrantov s iným než slovenským občianstvom tak v roku 2013 klesol na najnižšiu úroveň od roku 2002.

Graf 16: Vývoj imigrácie na Slovensku podľa občianstva

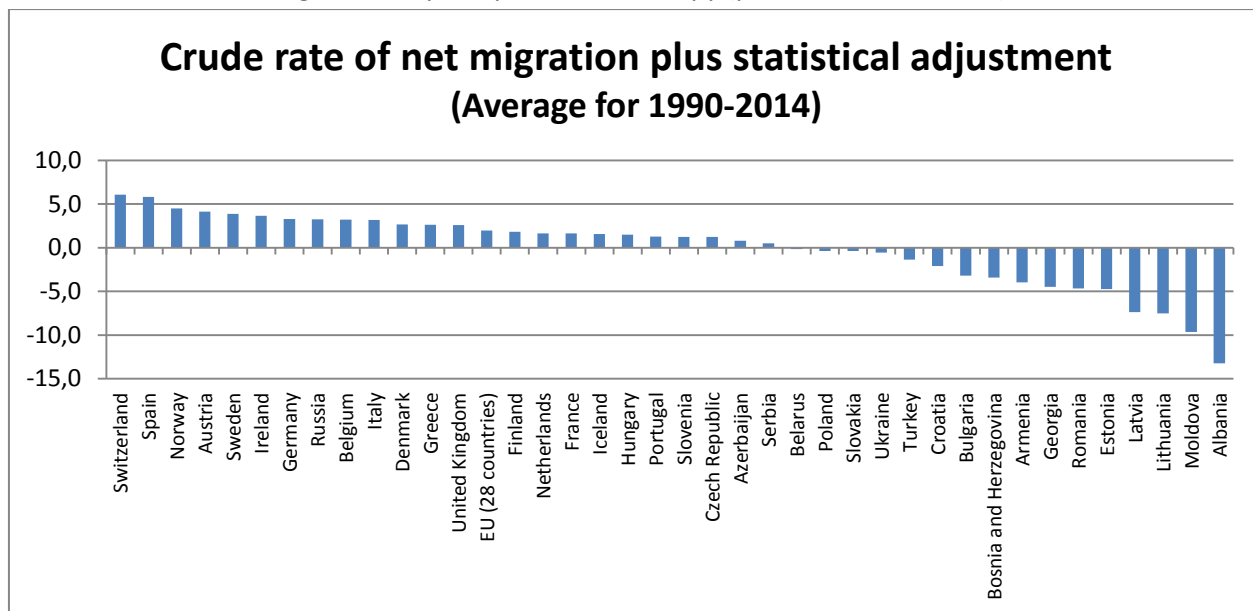

Zdroj: Eurostat

Poznámka: Za imigranta sa považuje človek, ktorý si prihlásil zvyčajný pobyt v danom štáte na dobu aspoň 12 mesiacov.

Z európskych štátov (kvôli prehľadnosti sme vylúčili veľmi malé štáty) získali migráciou od roku 1990 najväčší podiel obyvateľov Švajčiarsko, Španielsko, Nórsko, Rakúsko, Švédsko, Írsko a Nemecko. Naopak najviac obyvateľov stratilo Albánsko, Moldavsko, Litva, Lotyšsko, Estónsko a Rumunsko. Na prvý pohľad je zrejmé, že obyvateľov strácali najmä štáty s nižšou životnou úrovňou a získavali štáty s vyššou životnou úrovňou. Slovensko patrí medzi krajiny, ktoré migráciou v priemere obyvateľstvo strácajú, avšak v minimálnej miere.

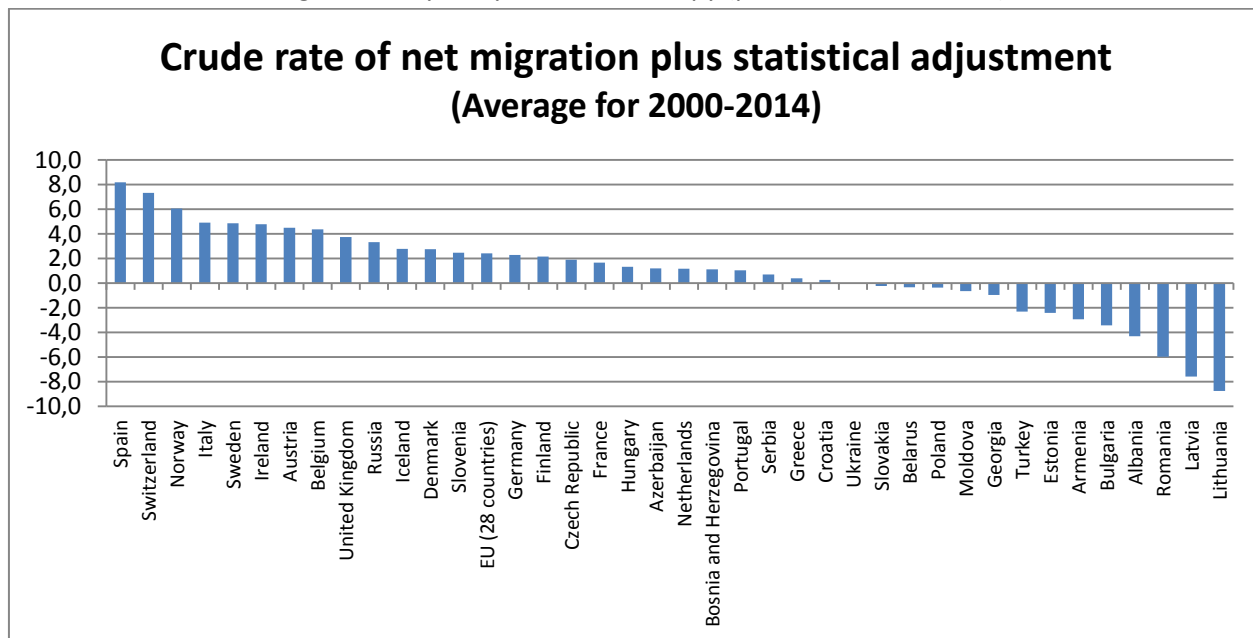
Graf 17: Hrubá miera migrácie vo vybraných štátoch Európy (priemer za 1990-2014)

Zdroj: Eurostat

Ak sa pozrieme na rovnaký údaj od roku 2000, z migrácie získalo najviac obyvateľov Španielsko, Švajčiarsko a Nórsko, naopak najviac stratila Litva, Lotyšsko a Rumunsko. Slovensko obyvateľov migráciou mierne strácalo.

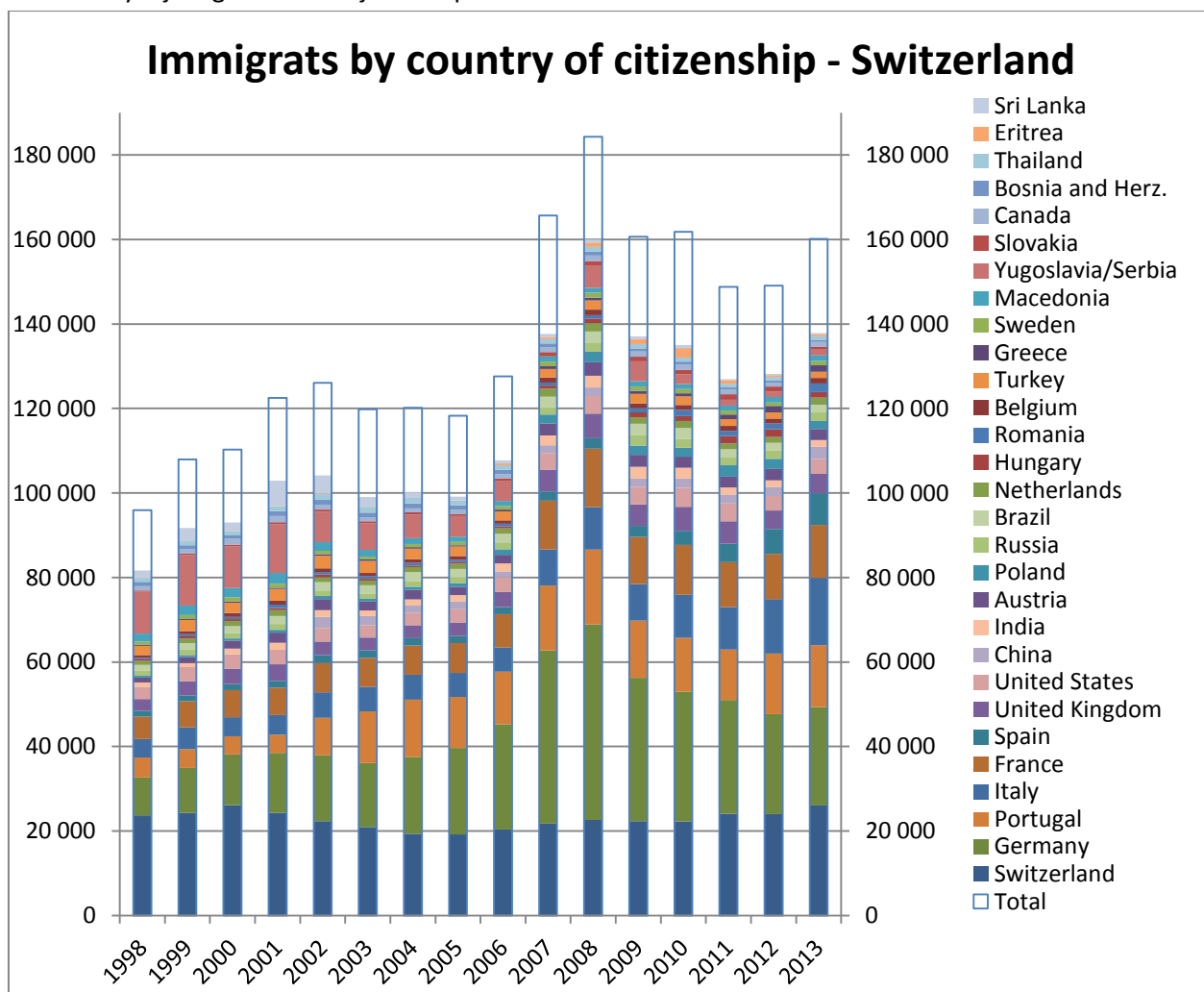
Graf 18: Hrubá miera migrácie vo vybraných štátoch Európy (priemer za 2000-2014)

Zdroj: Eurostat

Švajčiarsko ako krajina s najväčším pozitívnym vplyvom migrácie od roku 1990 prijíma popri vlastných občanoch najmä občanov Nemecka, Portugalska, Talianska a Francúzska.

Graf 19: Vývoj imigrácie vo Švajčiarsku podľa občianstva

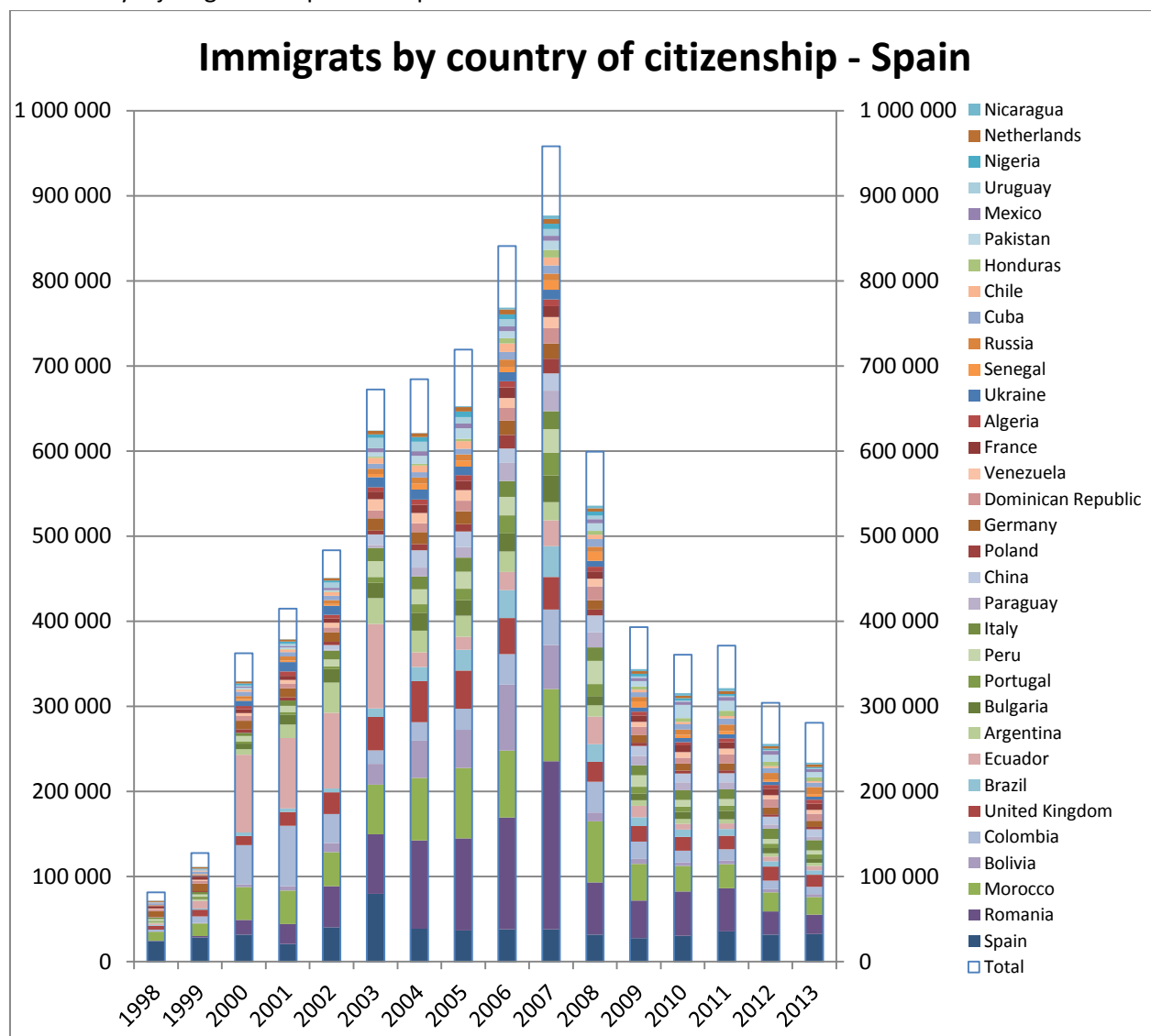

Zdroj: Eurostat

Poznámka: Za imigranta sa považuje človek, ktorý si prihlásil zvyčajný pobyt v danom štáte na dobu aspoň 12 mesiacov.

Španielsko ako krajina s najväčším pozitívnym vplyvom migrácie od roku 2000 prijíma najmä občanov Rumunska, Maroka, Bolívie, Kolumbie a Spojeného Kráľovstva. Zaujímavý je prudký pokles počtu imigrantov od roku 2008, keď Španielsko významne zasiahla globálna finančná a neskôr aj hospodárska kríza.

Graf 20: Vývoj imigrácie v Španielsku podľa občianstva

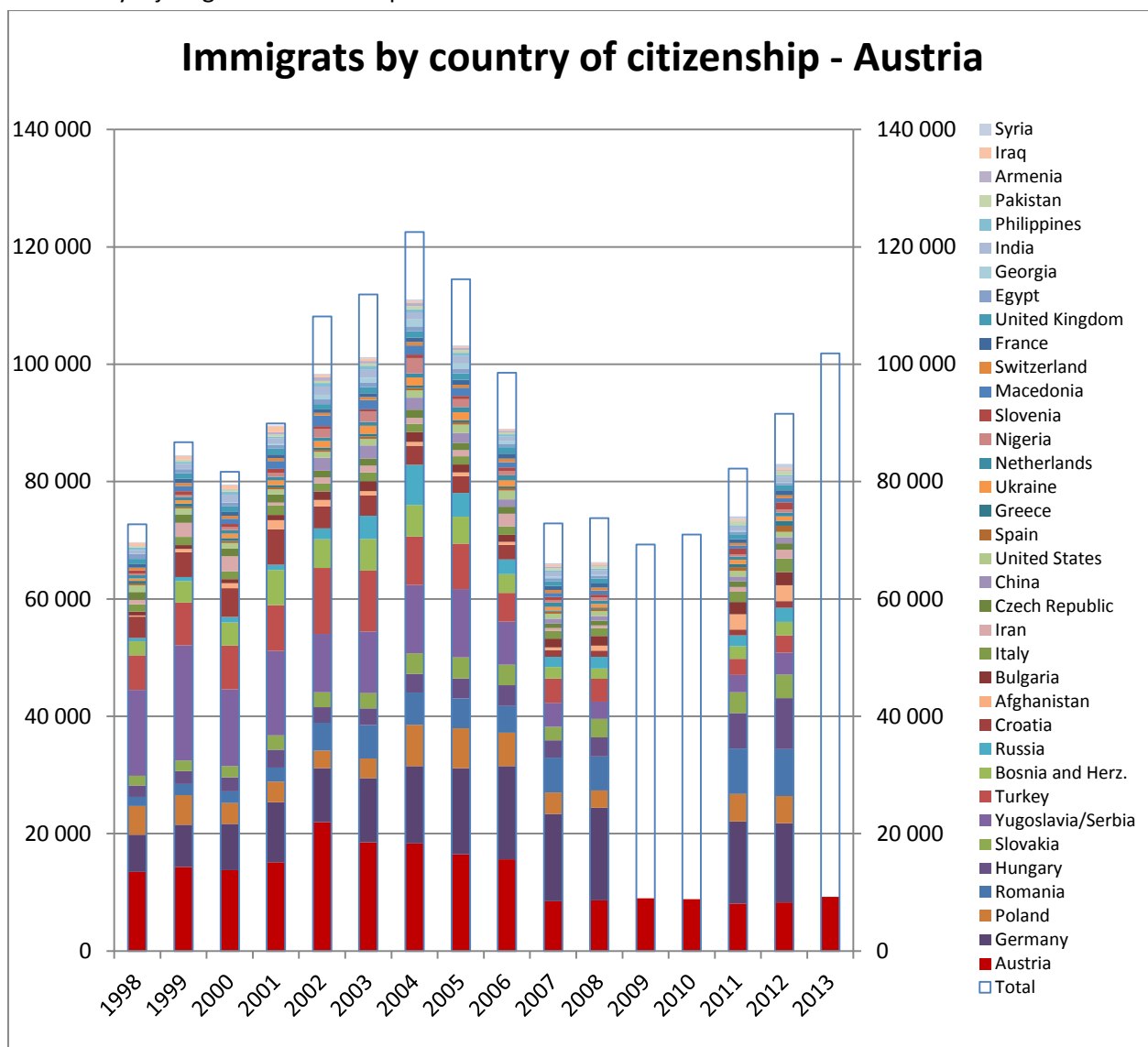

Zdroj: Eurostat

Poznámka: Za imigranta sa považuje človek, ktorý si prihlásil zvyčajný pobyt v danom štáte na dobu aspoň 12 mesiacov.

Spomedzi imigrantov do Rakúska majú najväčšie zastúpenie občania Nemecka, Poľska, Rumunska, Maďarska, Slovenska, krajín bývalej Juhoslávie a Turecka. V menších počtoch sú zastúpení aj občania z nepokojných regiónov ako Afganistan, Nigéria, Irak, Sýria alebo Pakistan.

Graf 21: Vývoj imigrácie v Rakúsku podľa občianstva

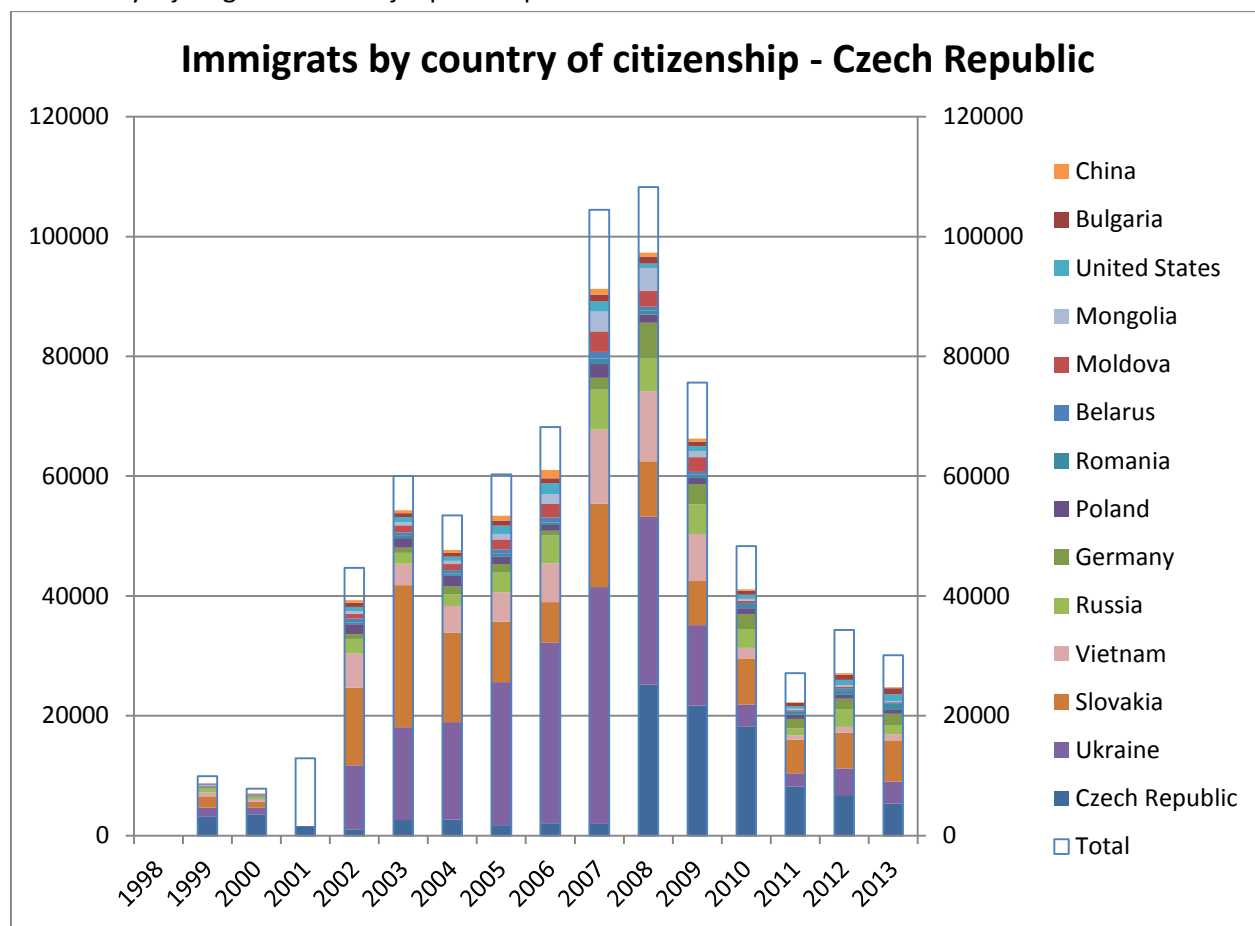

Zdroj: Eurostat

Poznámka: Za imigranta sa považuje človek, ktorý si prihlásil zvyčajný pobyt v danom štáte na dobu aspoň 12 mesiacov.

Do Českej republiky imigrovali od roku 2002 najmä občania Ukrajiny a Slovenska, v menšom počte aj Vietnamu, Ruska a Nemecka. Prílev Ukrajincov aj Vietnamcov sa od roku 2010 výrazne spomalil. Celkový počet imigrantov rástol až do roku 2008, následne prudko klesol na menej než tretinové úrovne spred krízy.

Graf 22: Vývoj imigrácie v Českej republike podľa občianstva

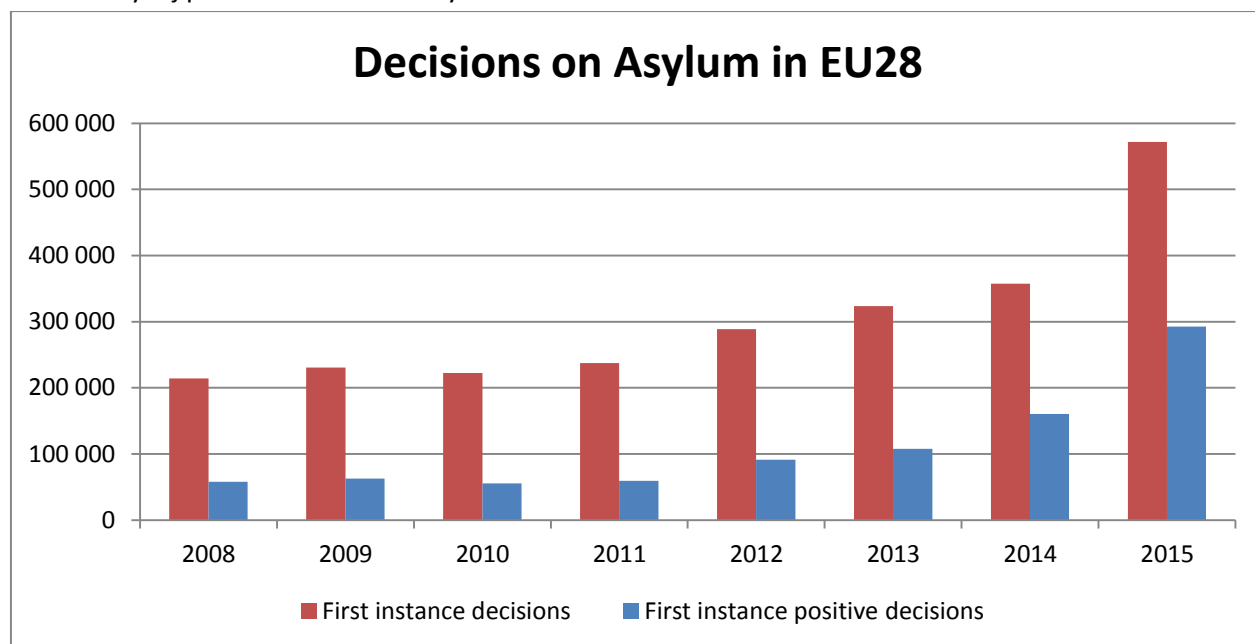

Zdroj: Eurostat

Poznámka: Za imigranta sa považuje človek, ktorý si prihlásil zvyčajný pobyt v danom štáte na dobu aspoň 12 mesiacov.

Od roku 2012 v Európskej únii rýchlo stúpa počet žiadateľov o azyl, pričom v roku 2015 došlo k ich prudkému rastu. Výrazne sa zvýšil aj počet pozitívnych rozhodnutí o azyle, ktorý v roku 2015 dostalo takmer 300-tisíc žiadateľov, pozitívnych tak bolo viac než polovica všetkých rozhodnutí o azyle.

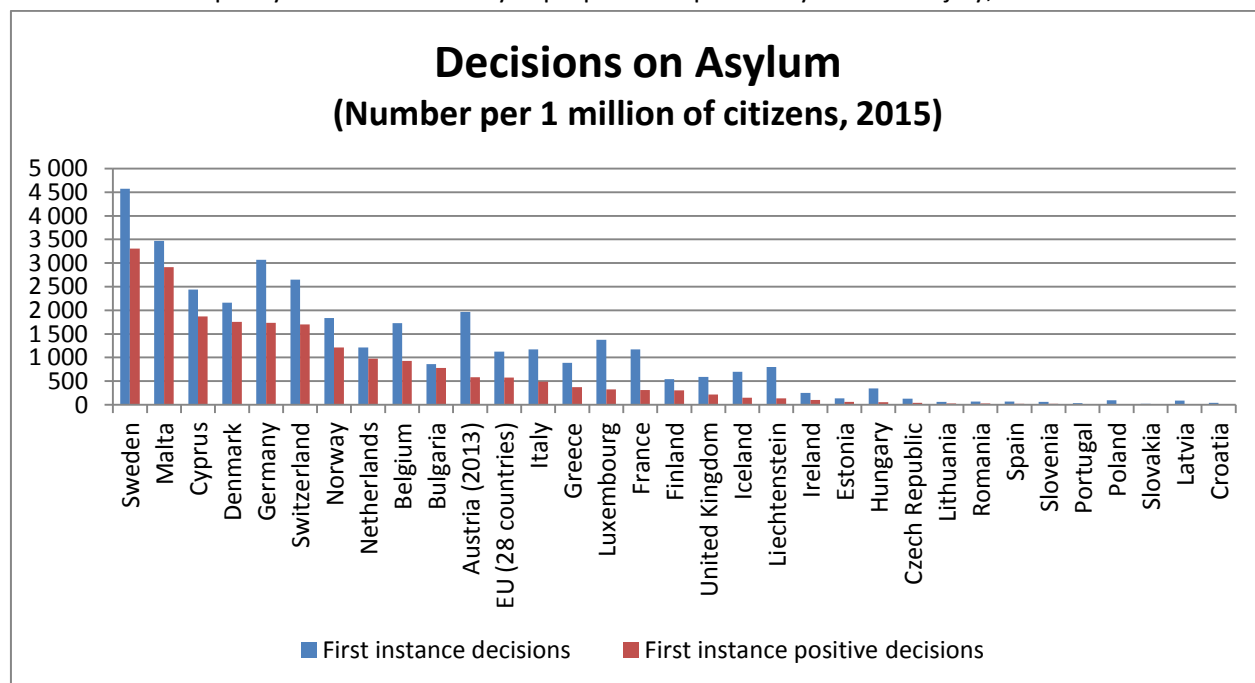
Graf 23: Vývoj počtu rozhodnutí o azyle v EÚ

Zdroj INEKO:

Napriek prudkému rastu úspešných azylantov, stále ide len o malú časť celkovej populácie. Najviac žiadostí o azyl v prepočte na počet obyvateľov krajiny uspokojilo v roku 2015 Švédsko, keď vydalo 3305 pozitívnych rozhodnutí na milión obyvateľov (spolu prijalo 32215 azylantov). Podiel úspešných azylantov na celej populácii Švédska tak bol v roku 2015 0,33 %.

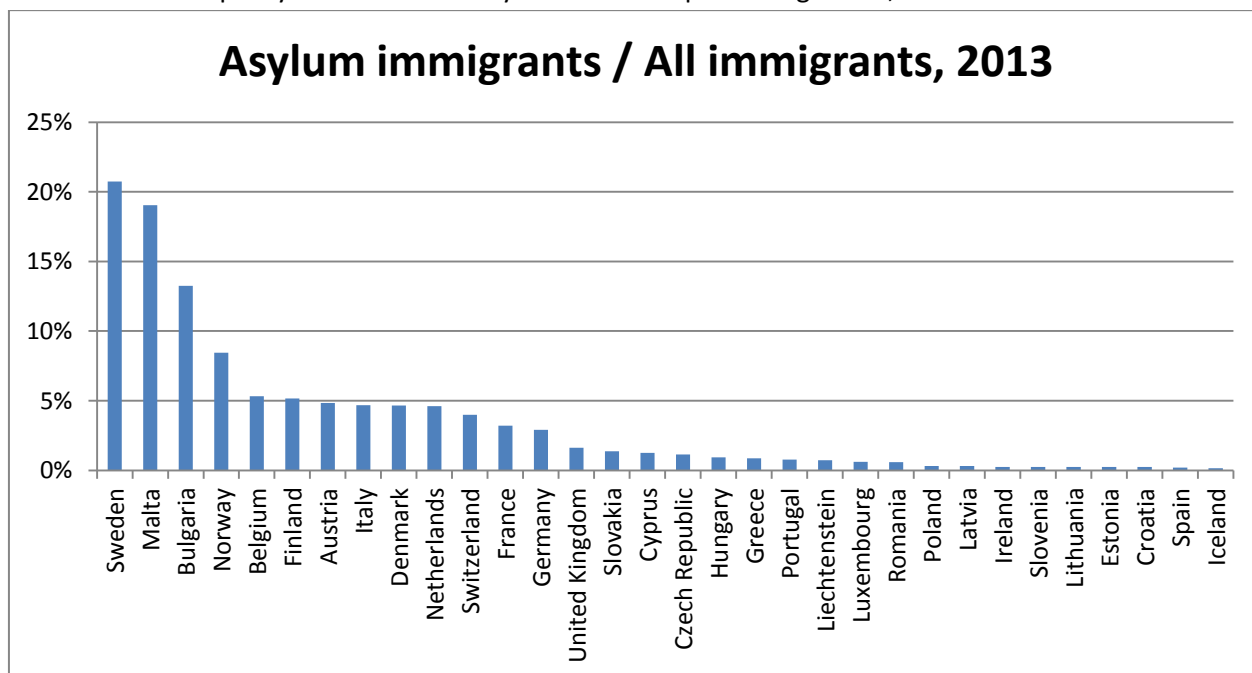
Graf 24: Počet úspešných žiadateľov o azyl v prepočte na počet obyvateľov krajiny, 2015

Zdroj: INEKO podľa dát Eurostatu

Švédsko má najväčší podiel úspešných žiadateľov o azyl aj v pomere k celkovému počtu imigrantov, v roku 2013 to bolo až 21%. Ide však skôr o výnimku, vo väčšine štátov EÚ je podiel žiadateľov o azyl na celkovom počte imigrantov zanedbateľný.

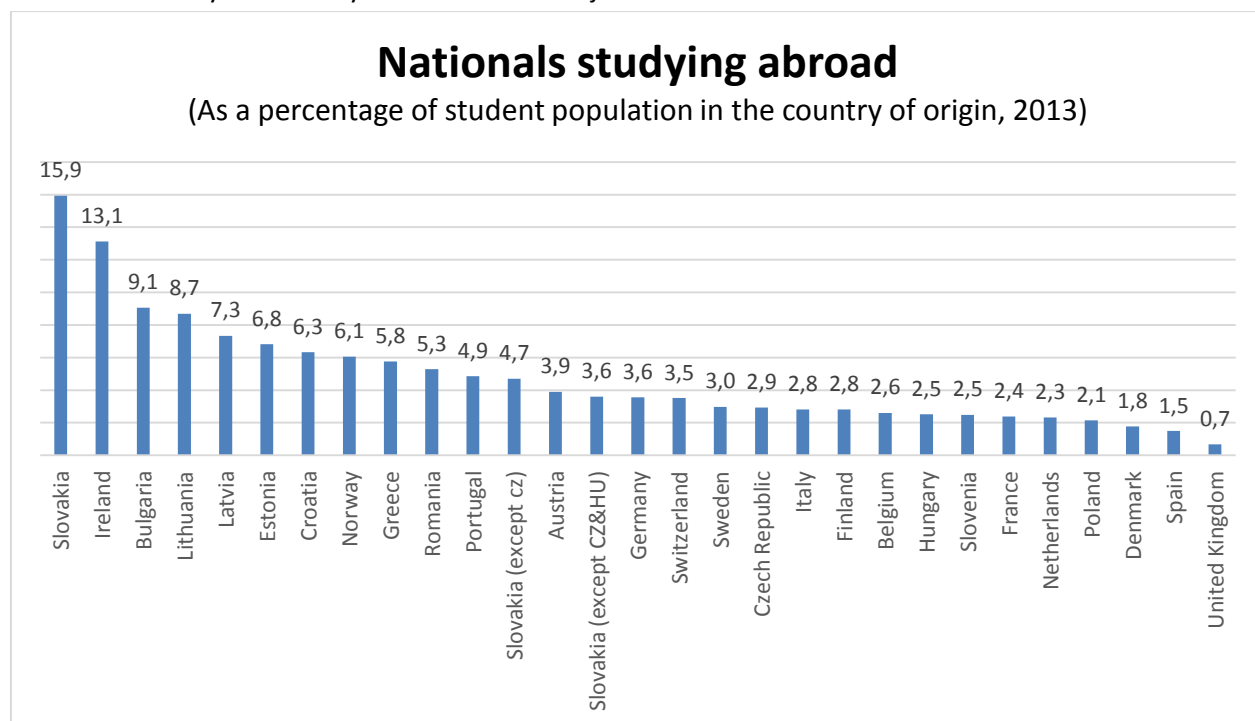
Graf 25: Podiel úspešných žiadateľov o azyl na celkovom počte imigrantov, 2013

Zdroj: INEKO podľa dát Eurostatu

Slovensko má v EÚ najvyšší podiel vysokoškolských študentov, ktorí študujú v zahraničí. V roku 2013 ich bolo 15,9 %, zatiaľ čo v ČR len 2,9% , v Maďarsku 2,5 % a v Poľsku 2,1 %. Najviac slovenských študentov odchádza do Českej republiky, nasleduje Maďarsko. Ak by sme tieto dve krajiny vyradili, klesol by podiel slovenských študentov v zahraničí na 4,7 % (bez ČR), respektíve na 3,6 % (bez ČR aj Maďarska).

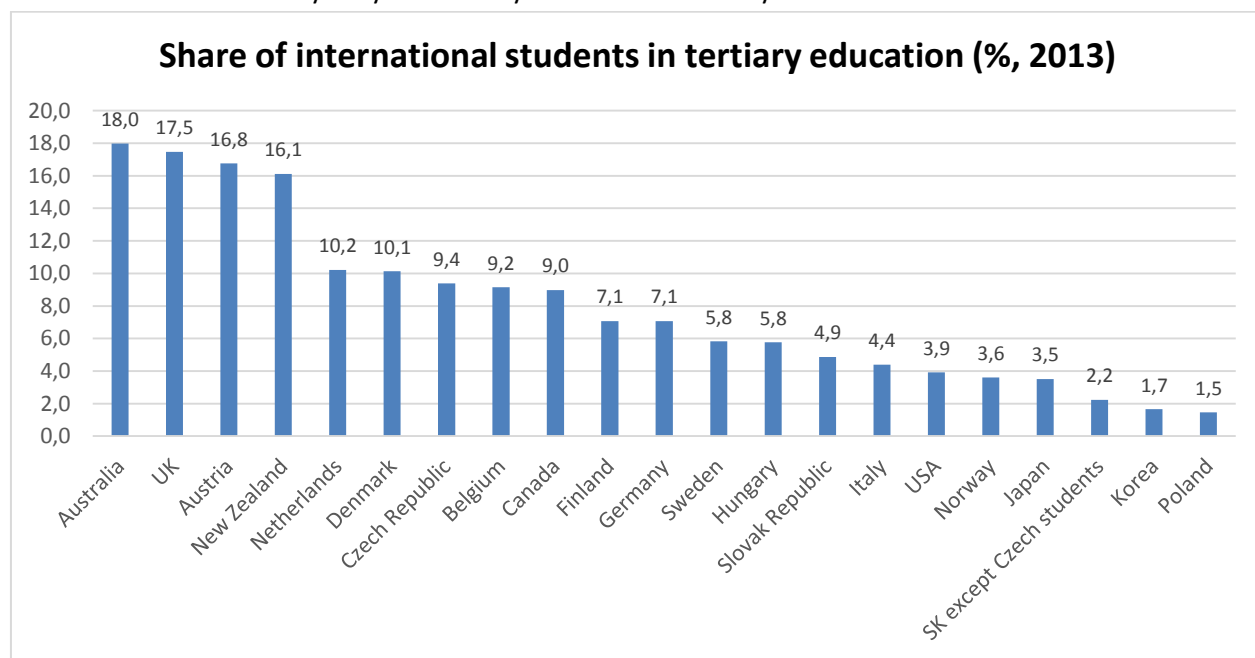
Graf 26: Podiel vysokoškolských študentov študujúcich v zahraničí

Zdroj: Eurostat

Slovensko patrí medzi štáty s najnižším podielom zahraničných študentov. Kým na Slovensku bol tento podiel podľa štatistík OECD z roku 2013 len 4,9 %, v ČR to bolo až 9,4 %, v Rakúsku 16,8 % a v Austrálii až 18 %.

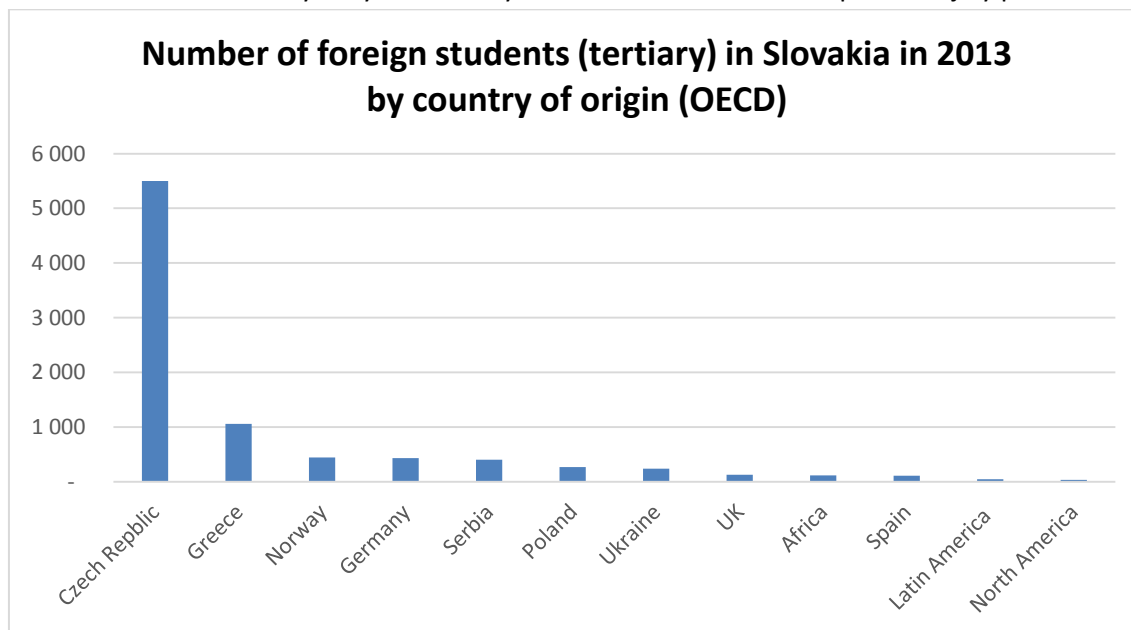
Graf 27: Podiel zahraničných vysokoškolských študentov v rôznych štátoch

Zdroj: OECD

Viac ako polovica zahraničných študentov na Slovensku je z ČR, v roku 2013 to bolo 5502 študentov z celkového počtu 10183 zahraničných študentov. S veľkým odstupom nasledujú študenti z Grécka, Nórska, Nemecka, Srbska a ďalších krajín.

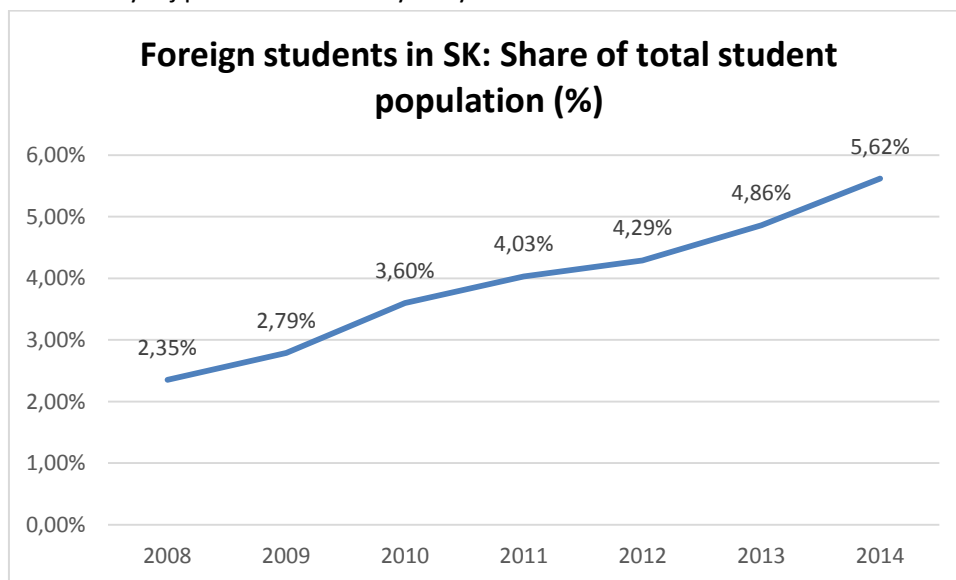
Graf 28: Počet zahraničných vysokoškolských študentov na Slovensku podľa krajiny pôvodu

Zdroj: OECD

Podiel zahraničných vysokoškolákov na Slovensku sa zvýšil z 2,35 % v roku 2008 na 5,62 % v roku 2014.

Graf 29: Vývoj podielu zahraničných vysokoškolákov na Slovensku

Zdroj: Eurostat (do roku 2012 ISCED 5-6, po roku 2012 ISCED 5-8)